

Strategia Rozwoju

Gminy Głuszyca

na lata **2012-2020**

Zespół osób tworzących strategię:

1.	Bajor Magdalena	Manager
2.	Cieniawska Dąbrówka	Pracownik Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu
3.	Czepil Grzegorz	Przedsiębiorca
4.	Janas Henryk	Artysta
5.	Krzak Tomasz	Pracownik Urzędu Miejskiego w Głuszyca
6.	Niedziółka Monika	Gospodarstwo Agroturystyczne „Arkadia” w Grzmiącej
7.	Niedziółka Wojciech	Gospodarstwo Agroturystyczne „Arkadia” w Grzmiącej
8.	Pawłowski Janusz	Kurator zawodowy
9.	Pokorski Łukasz	Przedsiębiorca
10.	Trojanowska Małgorzata	Gospodarstwo Agroturystyczne „Sokołówka” w Sierpnicy

Liderzy:

Magdalena Jarosz

Monika Rejman

Lista osób biorących udział w tworzeniu Strategii:

L.p.	Nazwisko i imię	Funkcja
1.	Banasik Ilona	Pracownik Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych
2.	Bisek Halina	Radna Rady Miejskiej
3.	Chilińska Ela	Radna Rady Miejskiej
4.	Czepil Roman	Radny Rady Miejskiej

5.	Jelevska Barbara	Radna Rady Miejskiej
6.	Karwowski Krzysztof	Pracownik Centrum Kultury Miejskiej Biblioteki Publicznej w Głuszycy
7.	Kotowicz Krzysztof	Wiceburmistrz
8.	Łazanowski Zdzisław	Prezes Podziemnego Miasta „Osówka”
9.	Marszał Jerzy	Radny Rady Miejskiej
10.	Masiuk Marek	Radny Rady Miejskiej
11.	ś.p. Mordowska Monika	Prezes Stowarzyszenia TŁUM
12.	Ogorzelec Alicja	Burmistrz
13.	Pieroń Grzegorz	Przewodniczący Rady Miejskiej
14.	Rech Janusz	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
15.	Sakowicz Grzegorz	Radny Rady Miejskiej
16.	Sawicki Jarosław	Instytut Badawczy IPC
17.	Sokołowska Maria	Radna Rady Miejskiej
18.	Szostak Bernard	Radny Rady Miejskiej
19.	Szymański Grzegorz	Radny Rady Miejskiej
20.	Trawczyński Tomasz	Radny Rady Miejskiej

Dokument był przedmiotem konsultacji na posiedzeniach Komisji doraźnej ds. Rozwoju Lokalnego Rady Miejskiej gminy Głuszycy.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE DO STRATEGII ROZWOJU Gminy Głuszycy.....	str. 5
2. DIAGNOZA aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Głuszycy.....	str. 6
2.1. Położenie geograficzne i charakterystyka miasta i gminy.....	str. 6
2.2. Struktura, powierzchnia i użytkowanie terenu.....	str. 7
2.3. Ludność gminy.....	str. 8
2.4. Wody powierzchniowe.....	str. 9
2.5. Rolnictwo.....	str. 10
2.6. Przemysł.....	str. 10
2.7. Działalność gospodarcza.....	str. 11
2.8. Bezrobocie.....	str. 12
2.9. Infrastruktura techniczna.....	str. 13
2.10. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne.....	str. 15
2.11. Oświata.....	str. 16
2.12. Środowisko przyrodnicze.....	str. 16
2.13. Zabytki i atrakcje turystyczne.....	str. 17
2.14. Kultura i sport.....	str. 18
3. Badania społeczne i analiza SWOT.....	str. 19
3.1. Badania społeczne.....	str. 19
3.2. Założenia metodologiczne analizy SWOT.....	str. 20
3.3. Analiza poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego.....	str. 21
3.3.1. Analiza SWOT w obszarze Turystyka.....	str. 21
3.3.2. Analiza SWOT w obszarze Sport.....	str. 22
3.3.3. Analiza SWOT w obszarze Kultura.....	str. 23
3.3.4. Analiza SWOT w obszarze Infrastruktura techniczna i społeczna.....	str. 23
3.3.5. Analiza SWOT w obszarze Sprawy społeczne.....	str. 25
3.3.6. Analiza SWOT w obszarze Przedsiębiorczość.....	str. 25
4. Misja i cele strategiczne gminy Głuszycy.....	str. 26
4.1. Hierarchiczny układ Strategii.....	str. 26
4.2. Wizja i misja Gminy Głuszycy.....	str. 27
4.3. Cele strategiczne i szczegółowe gminy Głuszycy.....	str. 27
4.3.1. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze TURYSTYKA.....	str. 28
4.3.2. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze SPORT.....	str. 29

4.3.3. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze KULTURA.....	str. 29
4.3.4. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA	str. 30
4.3.5. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE.....	str. 32
4.3.6. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.....	str. 33
5. Wdrażanie i monitorowanie Strategii.....	str. 33
6. Wspólne elementy Strategii opracowane dla gmin Partnerstwa Tajemniczy Trójkąt	str. 36

1. WPROWADZENIE DO STRATEGII ROZWOJU GMINY GŁUSZYCA

Strategia jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a mieszkańcom konsekwentne polepszanie warunków życia.

Jej celem jest odpowiedź na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości. Strategia rozwoju gminy to plan długofalowego działania (w niniejszym opracowaniu przyjęto lata 2012 — 2020) Rady Gminy, Burmistrza i wspierających go urzędników oraz wszystkich, którym na sercu leży lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami Strategii działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Strategia rozwoju nie może zawierać precyzyjnej listy inwestycji do realizacji, ponieważ z definicji jest to domeną Wieloletnich Planów Inwestycyjnych, czy Planów Rozwoju Lokalnego. Tak szczegółowe informacje mogą być umieszczane tylko w dokumentach, które zawierają stale aktualizowane plany finansowe.

Strategia informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań w gminie. Podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie jest podstawą oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy.

Stanowi również podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Po wstąpieniu Polski do UE Strategia Rozwoju jest wskazywana jako jeden z najważniejszych dokumentów

w funkcjonowaniu Jednostek Samorządu Terytorialnego, przedstawiający kierunki rozwoju jednostki na najbliższe lata.

Najważniejsze jest jednak, że przedstawiona Strategia tworzy platformę współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów, głównych aktorów życia publicznego (mieszkańców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, przedsiębiorców oraz władz gminy) w celu wypracowania wspólnej przyszłości, odpowiadającej ich potrzebom.

Strategia powstała w ramach projektu „Partnerstwo Tajemniczy Trójkąt”. Głównym jego celem jest rozwój działalności grupy partnerskiej zrzeszającej gminy: Jedlina Zdrój, Głuszyca i Walim zainteresowanych wielostronnym dialogiem i współpracą na rzecz rozwoju społeczno - ekonomicznego regionu oraz opracowanie i wdrożenie Strategii Rozwoju Gmin w aspekcie EURO 2012. Nawiązując do wydarzeń, jakimi będą Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 mogą one stanowić dla gminy Głuszyca nieznaczną szansę na zintensyfikowanie ruchu turystycznego. Dziesięcioro mieszkańców gminy, którzy wyrazili chęć udziału w projekcie uczestniczyło w warsztatach specjalistycznych nt. tworzenia strategii gminy, wyjazdach studyjnych, dzięki czemu wypracowane zostały kierunki rozwoju gminy Głuszyca. Istotne znaczenie w tworzeniu dokumentu miały również wyniki przeprowadzonych badań wśród mieszkańców oraz konsultacje społeczne.

2. DIAGNOZA

2.1. Położenie geograficzne i charakterystyka miasta i gminy Głuszyca

Głuszyca położona jest w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie wałbrzyskim, przy granicy z Republiką Czeską. Powierzchnia gminy wynosi 6192 ha. Głuszyca jest gminą miejsko-wiejską. Oprócz miasta Głuszyca składają się na nią sołectwa: Głuszyca Górna, Sierpnica, Kolce, Łomnica, Grzmiąca. Głuszyca graniczy:

- od południowego wschodu z gminą Nowa Ruda (Powiat Kłodzki),
- od północnego wschodu z gminą Walim (Powiat Wałbrzyski),
- od północnego zachodu z gminą Jedlina-Zdrój (Powiat Wałbrzyski),
- od zachodu z gminą Mieroszów (Powiat Wałbrzyski),
- od południowego zachodu z czeska gminą Broumov (Kraj hradecki).

Gmina jest dobrze skomunikowana z miejscowościami ościennymi leżącymi po stronie polskiej. Z Jedliną-Zdrój i Nową Rudą jest połączona drogą wojewódzką nr 381, z Walimiem drogą nr 383, z Mieroszowem drogą nr 380. Niestety brak jest połączenia drogowego z czeskim Broumovem. Odległości do ważnych węzłów komunikacyjnych, w tym autostrad, są niewielkie.

Głuszycza jest położona w Sudetach Środkowych, w Niece Śródsudeckiej, a dokładniej w Obniżeniu Górnej Bystrzycy, na wysokości od 400 do 936 m.n.p.m. Jest otoczona od północy i wschodu Górami Sowimi (Masyw Włodarza); od wschodu Wzgórzami Włodzickimi; od południa i zachodu Górami Kamiennymi (pasmo Gór Suchych); od północnego zachodu Górami Wałbrzyskimi. Góry Kamienne i Wałbrzyskie są zbudowane ze skał osadowych głównie piaskowców, zlepieńców i łupków oraz wulkanicznych – porfirów, melafirów i ich tufów. Mimo średniej wysokości, posiadają urwiste stoki, osuwiska i ostańce skalne, co znacznie podnosi ich atrakcyjność. Góry Sowie, a konkretnie Masyw Włodarza, który leży na terenie Głuszyczy są zbudowane z gnejsów i migmatytów.

Najwyższe i najciekawsze wzniesienia okalające miejscowość to:

- Waligóra (936 m.n.p.m.),
- Rogowiec (870 m.n.p.m.),
- Ruprechticki Szpiczak (880 m.n.p.m.),
- Włodarz (811 m.n.p.m.),
- Ostoja (753 m.n.p.m.).

2.2 Struktura, powierzchnia i użytkowanie terenu

Gmina Głuszycza jest gminą miejsko – wiejską w całości położoną w terenie górskim.

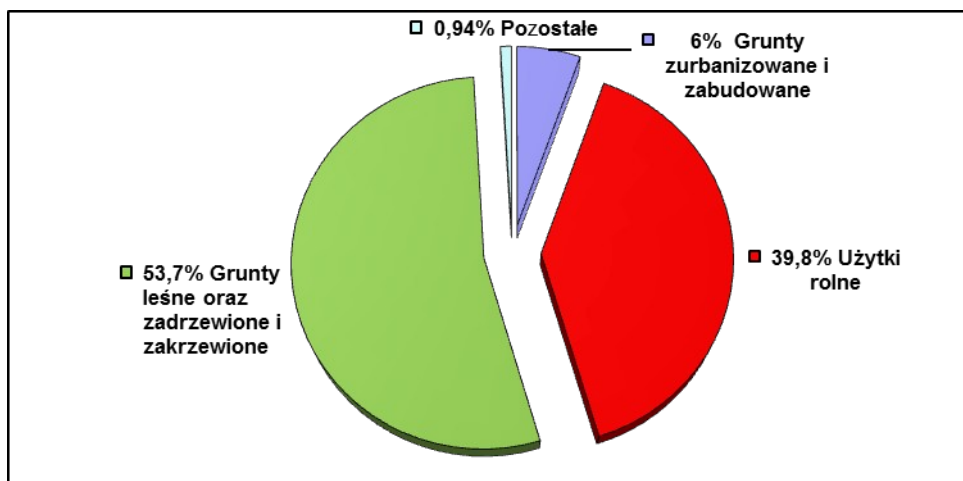
W sposób naturalny ukształtowały się dwa układy funkcjonalne – układ terenów wiejskich, skupiony wokół układu miasta Głuszycza. W strefie miejskiej można wyróżnić: centrum miasta pełniące funkcję administracyjną i usługową, osiedla zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej, tereny przemysłowe, tereny wypoczynkowo – rekreacyjne i obszary rolnicze.

W strefie terenów wiejskich pozostała niewielka ilość gospodarstw rolnych, które coraz częściej przekształcają się w gospodarstwa agroturystyczne. Pozostałe tereny to wyłączone spod zabudowy obszary gospodarki leśnej, parku krajobrazowego i użytki rolne. Dominującym typem wsi są wsie o zabudowie łańcuchowej.

Użytkowanie terenu

Obszar gminy wynosi 62 km², z czego tylko 341ha to grunty zurbanizowane i zabudowane. Pozostałe tereny mają charakter użytków rolnych – 2 470ha oraz gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – 3 331ha. Procentowy podział użytkowania terenu gminy przedstawiono na wykresie poniżej:

Wykres nr 1. Procentowy podział użytkowania terenów gminy

Źródło: Urząd Miejski w Głuszyca

Grunty orne zajmują ok 11,7 % powierzchni gminy. Grunty łąk i pastwisk zajmują ok 28 % powierzchni gminy. Przeważają gleby niskich klas – IVb i V (łącznie zajmują ok 9,8% powierzchni gminy). Wśród gruntów łąk i pastwisk dominują grunty IV i V klasy – około 25,3% powierzchni gminy.

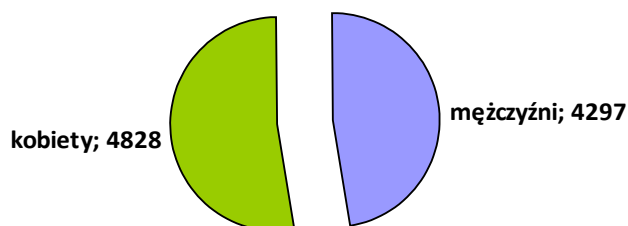
Tabela nr 1. Podział gleb na klasy bonitacyjne

Typ wskaźnika	Grunty orne								Grunty łąk i pastwisk					
	I	I	III	IIIb	IVa	IVb	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
Powierzchnia (ha)	-	-	-	4,82	26,07	243,12	363,32	87,11	-	-	38,66	848,51	716,76	132,55
% powierzchni gminy	-	-	-	0,08	0,42	3,92	5,86	1,4	-	-	0,62	13,69	11,56	2,14

2.3. Ludność gminy

Obszar gminy Głuszyca według danych Urzędu Miejskiego w roku 2001 zamieszkiwało **9873 osoby**. Wg stanu na 31 XII 2010 r. (dane UM Głuszyca) liczba mieszkańców wynosiła **9245 osób**. W roku 2011 liczba ta jeszcze się pomniejszyła i aktualnie wynosi **9125 osób** w tym 4297 mężczyzn i 4828 kobiet. W gminie zaobserwować można ujemny przyrost naturalny. Od 1 stycznia 2001 do 31 grudnia 2011 urodziło się 888 osób, a liczba zgonów wyniosła 1180 osób.

Wykres nr 2. Liczba ludności w procentowym podziale na płeć (wg stanu na XI 2011r.)

Tabela nr 2. Ludność w podziale wiekowym

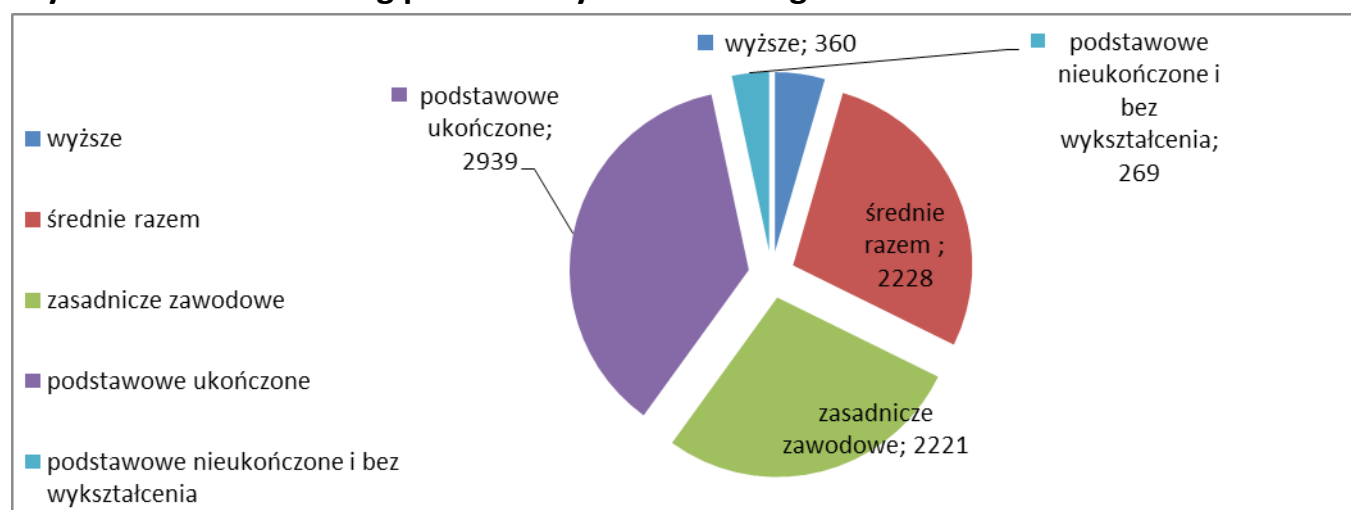
Wiek	0 -18		19-65	19-60	Pow. 65	Pow. 60	Razem	
Płeć	K	M	M	K	M	K	M	K
Liczba	845	806	3101	2865	390	1118	429 7	4828
Razem	1651		3101	2865	390	1118	9125	

Źródło: UM Głuszyca

Poziom wykształcenia w gminie Głuszyca (wg danych z 2002 roku) jest bardzo niski. Większość stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym. Aż 269 osób nie ukończyło szkoły podstawowej, w tym 192 kobiety. Wykształcenie wyższe posiada 360 z 8017 osób. Porównanie obecnej sytuacji z sytuacją przedstawioną na wykresie możliwe będzie po opublikowaniu przez GUS wyników spisu powszechnego z roku 2011.

Tabela nr 3. Ludność wg płci i poziomu wykształcenia (wg danych z roku 2002)

wykształcenie	ogółem	mężczyźni	kobiety
wyższe	360	145	215
średnie razem (policealne, średnie zawodowe i średnie ogólnokształcące)	2228	963	1265
zasadnicze zawodowe	2221	1318	903
podstawowe ukończone	2939	1295	1644
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	269	77	192

Wykres nr 3. Ludność wg poziomu wykształcenia ogółem

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

2.4. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe zajmują 25,55 ha, w tym 7,97 ha gruntów znajduje się pod wodami stojącymi, a 10,07 ha pod wodami płynącymi, pozostałe 7,52 ha to tereny pod rowami. Razem w powierzchni gminy wody powierzchniowe zajmują 0,6%. Obszar gminy Głuszycyca w całości leży w dorzeczu Odry. Główną rzeką jest Bystrzyca wraz z dopływami w postaci potoków : Żłoty Potok, Otłuczyna, Potok Marcowy, oraz Kłobia. Górski charakter rzeki Bystrzycy i jej dopływów wielokrotnie był przyczyną podtopień i zniszczeń mienia w czasie gwałtownych przyborów wód spowodowanych intensywnymi opadami deszczu.

Na terenie gminy znajduje się zalany kamieniołom melafiru, który pełni funkcję awaryjnego ujęcia wód dla gminy. Powierzchnia tego zbiornika wynosi ok. 2,22 ha. Oprócz tego znajdują się stawy rybne wg poniższego zestawienia:

- Głuszycyca ul.Leśna	szt. 3	1,42 ha	użytkownik PZW
	szt. 2		użytkownik Nadleśnictwo
- Łomnica ul. Sudecka	szt. 3	0,95 ha	użytkownik osoba prywatna
- Łomnica ul.Ustronie	szt. 3	1 ha	użytkownik osoba prywatna
- Głuszycyca ul.Gdańska	szt. 3	0,3 ha	użytkownik osoba prywatna
- Sierpnica	szt. 3	2,0 ha	użytkownik PZW

Łącznie 5,67 ha

Przy ul. Leśnej znajdują się również 2 niezagospodarowane stawy wcześniej wykorzystywane przez zakłady bawełniane.

Duże zasoby wody i ukształtowanie terenu tworzą szansę na rozwój przedsiębiorczości i aktywności rekreacyjno – sportowej.

2.5. Rolnictwo

W gminie Głuszycyca użytki rolne zajmują obszar 1999,03 ha (43,4% powierzchni gminy). We wsi Kolce i Sierpnica użytki rolne stanowią ponad 70% powierzchni.

W pozostałych obrębach użytki rolne stanowią znacznie mniejszy procent gruntów (poniżej 50%). Powoduje to występowanie różnych typów użytkowania ziemi.

Obszar gminy to rejon o podobnych kierunkach produkcji rolniczej. W całkowitej powierzchni użytków rolnych dominują pastwiska (49,7% użytków rolnych). Grunty orne zajmują niewiele ponad 27% powierzchni użytków rolnych, a łąki zajmują ok. 20% powierzchni użytków rolnych.

We wschodniej części gminy dominuje paszowy kierunek produkcji rolnej, w centrum i na północy – kierunek paszowo-polowy, natomiast w obrębie Łomnicy wiodącym kierunkiem produkcji rolnej jest kierunek paszowo-leśny. Ukształtowanie terenu ogranicza prowadzenie produkcji roślinnej. Duże możliwości rozwoju ma produkcja zwierzęca, ze względu na dużą ilość użytków zielonych oraz paszowe kierunki produkcji rolniczej.

W gminie istnieje zaledwie kilka gospodarstw rolnych zajmujących się hodowlą bydła mleczno – rzeźnego.

2.6. Przemysł

Głuszycza jest miejscowością dotkniętą upadkiem dużych zakładów przemysłowych, które dawały pracę ponad 50 procentom mieszkańców w wieku produkcyjnym. Powstałe bezrobocie strukturalne na lata zepchnęło dużą część mieszkańców do sfery korzystającej z pomocy socjalnej. Jednak korzystne geograficzne i malownicze położenie Głuszyczy daje jej duże możliwości rozwoju turystyki oraz agroturystyki. Według danych GUS na dzień 31.12.2010r. na terenie gminy zarejestrowanych jest 913 podmiotów gospodarczych, w tym jedynie dwa zatrudniające powyżej 50 osób. Wobec braku inwestorów miejscowych, dysponujących odpowiednim kapitałem i chęcią zainwestowania w rozbudowę przemysłu na terenie gminy, istotnym wydaje się pozyskanie inwestorów z zewnątrz i opracowanie alternatywnego planu rozwoju gospodarczego gminy. Należy przy tym wziąć pod uwagę strukturę działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych oraz potencjału, jaki daje położenie geograficzne. Słusznym wydaje się zainteresowanie potencjalnych inwestorów możliwościami rozwoju szeroko rozumianego przemysłu turystycznego na terenie gminy.

Tabela nr 4. Podmioty wg ilości zatrudnionych w 2009 i 2010 roku

Ilość pracowników	ogółem	0 – 9 pracowników	10 – 49 pracowników	50 – 249 pracowników
liczba podmiotów w roku 2010	913	885	26	2
Liczba podmiotów w roku 2009	802	775	25	2

2.7. Działalność gospodarcza

Na terenie gminy według danych GUS na dzień 31.12.2010 r. zarejestrowanych jest 913 podmiotów gospodarczych, w tym 760 firm sektora prywatnego.

Tabela nr 5. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie

rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem	653	657	978	990	959	933	925	935	858	802	913
sektor publiczny	20	19	215	221	223	225	227	228	127	127	153
sektor prywatny	633	638	763	769	736	708	698	707	731	675	760

Tabela nr 6. Liczba podmiotów gospodarczych wg klasyfikacji PKD 2007 w 2009 roku

Sekcja wg PKD	Opis	Liczba podmiotów
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.	47
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie.	2
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe.	45
Sekcja F	Budownictwo.	70
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych.	226
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa.	47
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.	28
Sekcja J	Informacja i komunikacja.	6
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.	17
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości.	209
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.	21
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.	6
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.	4
Sekcja P	Edukacja.	16
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.	19
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.	9
Sekcja S	Pozostała działalność usługowa.	30
RAZEM		802

2.8. Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Głuszyca na dzień 31.12.2010 r. kształtowało się na poziomie 13,1 %. Bez pracy pozostawało 779 osób w wieku produkcyjnym. Wśród bezrobotnych mieszkańców gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałbrzychu około 45% stanowią ludzie młodzi, a około 10% osoby w wieku przedemerytalnym.

Tabela nr 7. Bezrobotni zarejestrowani wg płci

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem	1051	1051	1041	1057	740	721	861	779
mężczyźni	581	572	502	483	372	376	442	421
kobiety	470	479	539	574	368	345	419	358

Tabela nr 8. Bezrobotni zarejestrowani w podziale na wiek

Lp.	Bezrobotni	Liczba
1.	Ogółem	694 (w tym 437 kobiet)
2.	Do 25 r.ż.	70 (w tym 38 kobiet)
3.	Powyżej 50 r.ż.	209 (w tym 97 kobiet)
4.	Bez kwalifikacji	306 (w tym 211 kobiet)
5.	Bez wykształcenia średniego	472 (w tym 236 kobiet)

Źródło: Urząd Pracy Głuszyca

Z uwagi na poziom wykształcenia bezrobotnych, największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym. Negatywnym zjawiskiem jest pozostawanie bez zatrudnienia przez dłuższy okres.

Tabela nr 9. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem %	17,8	17,6	17,4	17,7	12,4	12,1	14,4	13,1
Mężczyźni%	18,9	18,5	16,1	15,6	11,9	12,1	14,2	13,5
Kobiety%	16,6	16,6	18,7	19,9	12,8	12,1	14,7	12,7

2.9. Infrastruktura techniczna

Komunikacja kołowa

Na układ komunikacyjny gminy składają się drogi wojewódzkie o długości 7,5 km, drogi powiatowe o długości 25,5 km oraz drogi gminne o długości 19,0 km. Główne szlaki komunikacyjne gminy to: drogi wojewódzkie: 380 – relacji Unistaw Śląski – Głuszycy, 381 – relacji Wałbrzych – Kłodzko i 383 – relacji Głuszycy – Dzierżoniów, drogi powiatowe: 3381 D relacji Głuszycy – Grzmiąca, 3378 D relacji Głuszycy Górna – Łomnica, 3377 D relacji Głuszycy – Sokolec, 3363 D relacji Głuszycy Górna – granica państwa, 3379 D relacji Głuszycy – Łomnica Górna oraz 3378 D – droga przez wieś Grzmiąca. Stan dróg gminnych jest zadowalający, natomiast nawierzchnia dróg powiatowych i wojewódzkich wymaga całkowitej wymiany z powodu dużego obciążenia ciężarowym ruchem tranzytowym. Gęsta zabudowa mieszkaniowa wzdłuż głównych tras wpływa na wzrost zagrożenia wypadkami samochodowymi. Jedynym rozwiązaniem problemu jest budowa obwodnicy miasta.

Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy są dwie stacje kolejowe (bez kasy oraz punktu informacyjnego) – w Głuszycy oraz w Głuszycy Górnej. Linia kolejowa jest wykorzystywana przez pociągi towarowe i niewielką ilość pociągów pasażerskich. Od 2009 r. zostało przywrócone połączenie na trasie Wałbrzych – Kłodzko, obsługiwane przez szynobusy. Trasa jest bardzo malownicza i atrakcyjna turystycznie, jednak dla mieszkańców dojeżdżających do pracy głównie do Wałbrzycha nie stanowi środka transportu, z powodu małej ilości połączeń, odległości stacji kolejowej od zabudowań oraz zakończenia trasy na stacji Wałbrzych Główny i konieczności dojazdu do głównych węzłów komunikacyjnych miasta autobusem miejskim.

Transport publiczny

Transport publiczny odbywa się poprzez prywatnych przewoźników drogowych:

1. Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowo-Handlowe „KOLUMB” Bisek Marek
2. P.P.H.U. „Import-Export” Transport towarowo-osobowy Jerzy Styrbicki
3. Usługi Transportowe Stanisław Drązkiewicz
4. Drink Bar „U LECHA” Usługi Transportowe Beata Żołnieruk
5. Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowo-Handlowe Dystrybucja Paliw „NITECKI” oraz w niewielkiej części przez Koleje Dolnośląskie S.A. (szynobusy). W dniach nauki szkolnej połączenia są częste, natomiast w pozostałe dni są w znacznej mierze ograniczone.

Kanalizacja i wodociągi

Gmina Głuszyca należy do Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji. Na jej terenie istnieje 19,2 km sieci wodociągowej. Obejmuje ona wsie Grzmiąca, częściowo wsie Głuszyca Górna i Łomnica. We wsiach przyłącza wodociągowe doprowadzono do 120 budynków. Wsie Sierpnica i Kolce nie są w ogóle zwodociągowane. Zaopatrzenie w wodę opiera się na 3 ujęciach wody pitnej zlokalizowanych w Głuszycy Górnej o wydajności maksymalnej 700 m³/d, Łomnicy o wydajności maksymalnej 2000 m³/d i Grzmiącej oraz 2 rezerwowych (ujęcie w Kolcach i wyrobisko po Kamieniołomach w Głuszycy Górnej). Gmina nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Spośród budynków zarządzanych przez Zakład Usług Mieszkaniowych i Komunalnych 59 z nich posiada lokalne szamba, a 149 podłączonych jest do kolektora sanitarnego. Ścieki z kanalizacji odprowadzane są do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Jugowicach w Gminie Walim.

Gospodarka odpadami

Za usuwanie odpadów odpowiedzialni są zarządcy budynków. Odbieraniem i transportem odpadów na terenie Gminy Głuszyca zajmują się firmy posiadające stosowne zezwolenia na świadczenie usług w tym zakresie:

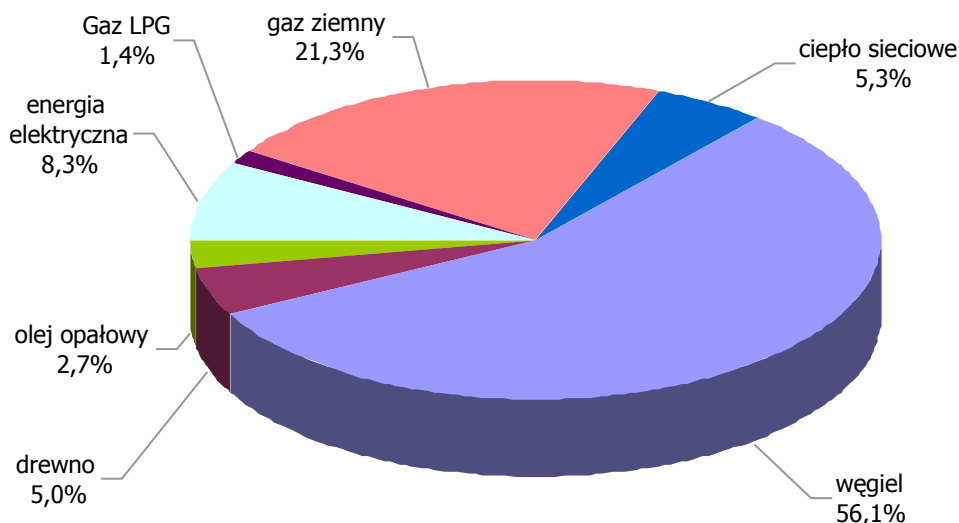
- Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.
- ALBA Dolny Śląsk Sp. z o.o
- Transport Drogowy Wywóz Nieczystości Stałych i Płynnych
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno –Usługowo – Handlowe „MAXER” Sp. z o.o.
- Veolia Usługi dla Środowiska S. A. Oddział w Krapkowicach

Ilość odpadów komunalnych zebranych w 2010 r. to 27.560 kg, z czego do recyklingu przekazano łącznie 27.336 kg odpadów.

Zaopatrzenie w ciepło i energię elektryczną

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się poprzez kotłownie opalane olejem opałowym lub

węglem oraz kotłownię gazowe. Miasto i gmina nie posiada zorganizowanej gospodarki ciepłej. Poniższy wykres obrazuje strukturę zużycia paliw i energii na wszystkie cele łącznie w Gminie Głuszycy:

Gazownictwo

Sieć rozdzielcza gazu na terenie gminy obecnie jest dobrze rozwinięta jedynie na terenie Miasta Głuszycy. Sieć gazowa obejmuje też częściowo wieś Głuszycy Górna. Mieszkańcy pozostałych wsi korzystają z gazu propan – butan. Gaz ziemny na terenie Głuszycy dostarczany jest do odbiorców z dwóch stacji redukcyjno – pomiarowych. Obszar gminy jest w całości zelektryfikowany. Przebiega przez niego magistrała energetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Wałbrzych – Nowa Ruda oraz linie średniego napięcia 10 i 20 kV. Na terenie Głuszycy znajduje się Główny Punkt Zasilania. Wszystkimi liniami energetycznymi zarządza Energia-Pro Koncern Energetyczny S. A. w Wałbrzychu.

Sieć telekomunikacyjna

Na terenie gminy zlokalizowana jest sieć telefonii przewodowej Telekomunikacji Polskiej S.A. Działają operatorzy wszystkich sieci komórkowych. Mieszkańcy w większości posiadają możliwość podłączenia przewodowego Internetu oraz dostęp do internetu bezprzewodowego.

2.10. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy działają przychodnie zdrowia: NZOZ „UNIMED” sp. z o.o., NZOZ WAB-

MED. Sp. Z o.o., NZOZ Pro-med. poradnia specjalistyczna oraz kilka prywatnych gabinetów lekarskich i dentystycznych. Trwa budowa trzeciej przychodni. Zaspokajają one podstawowe potrzeby mieszkańców z zakresu opieki zdrowotnej, ponieważ przyjmują w nich głównie lekarze pierwszego kontaktu oraz sporadycznie, w ramach organizowanych akcji, specjaliści. W celu regularnego korzystania z porad specjalistycznych przychodni lekarskich i szpitali, pacjenci muszą udawać się do innych miast (Wałbrzycha, Świdnicy lub Wrocławia).

Na terenie gminy znajduje się Komisariat Policji obejmujący swoimi działaniami gminy Jedlina Zdrój, Walim i Głuszyca. Największa ilość przestępstw na terenie gminy to włamania z kradzieżą i rozboje. Gmina nie posiada monitoringu.

2.11. Oświata

Na terenie gminy istnieją trzy szkoły podstawowe, gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna (w jej ramach działa zasadnicza szkoła zawodowa, technikum oraz technikum dla dorosłych). Ponadto funkcjonuje jedno przedszkole samorządowe oraz dwa oddziały przedszkolne w Głuszyca Górnej i w Grzmiącej, dofinansowane ze środków unijnych. Do placówek uczęszcza w sumie 1079 uczniów (stan na wrzesień 2011r.).

Tabela nr 10. Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych

(stan na wrzesień 2011 r.)

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów
1.	Punkty przedszkolne – Grzmiąca (12), Głuszyca Górna (12)	24
2.	Przedszkole samorządowe	106
3.	Szkoła Podstawowa nr 1	125
4.	Szkoła Podstawowa nr 2	171
5.	Szkoła Podstawowa nr 3	247
6.	Gimnazjum Publiczne	226
7.	Zespół Szkół	180

Źródło: UM Głuszyca

2.12. Środowisko przyrodnicze

Do obszarów i obiektów przyrodniczych chronionych prawnie, występujących na terenie gminy Głuszyca należą:

Park Krajobrazowy Gór Sowich,

Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich,

Obszar NATURA 2000,

Pomniki przyrody ożywionej.

Na terenie Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich powierzchnia lasów zajmuje 88% powierzchni Parku, w zdecydowanej większości są to lasy świerkowe, ale występują także w niewielkim procencie lasy bukowe i mieszane.

Fauna na obszarze Parku jest charakterystyczna dla Sudetów środkowych. Występują tutaj jelenie szlachetne, muflony, sarny, borsuki, dziki, lisy i zające. Z ptaków na tym obszarze można wymienić: sikory, pluszcze, zięby, kowaliki, dzięcioły, bociany czarne i białe, derkacze, myszołowy zwyczajne. Na terenie gminy (łącznie z miastem Głuszyca) znajduje się 5 pomników przyrody. 1. Cis pospolity - ul. Parkowa, 2. Sosna limba - ul. Grunwaldzka, 3. Dąb szypułkowy - ul. Sienkiewicza, 4. Dąb – park, 5. Sosna limba - ul. Kłodzka.

2.13. Zabytki i atrakcje turystyczne

Gmina Głuszyca jest niezwykle bogata w zabytki i atrakcje turystyczne.

Na liście Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu znajduje się 239 zarejestrowanych obiektów na terenie miasta i sołectw. Są to głównie budynki mieszkalne z drugiej połowy XIX wieku i z początku XX wieku, pałace, wille dwory, obiekty sakralne, ale także obiekty infrastruktury technicznej, jak np. wiadukt kolejowy nad ul. Kłodzką.

Na szczególne wyróżnienie zasługują:

- ruiny zamku „Rogowiec” (Grzmiąca),
  - drewniany kościół filialny z pierwszej połowy XVII wieku, p. w. Narodzenia NMP (Grzmiąca),
  - drewniany kościół filialny z połowy XVI wieku, p. w. Matki Boskiej Śnieżnej (Sierpnica),
  - kościół filialny z połowy XVII wieku, p. w. Wniebowzięcia NMP (Głuszyca Górna),
  - kościół parafialny z pierwszej połowy XVIII wieku, p. w. MB Królowej Polski (Głuszyca),
  - dawna gospoda „Pod Jeleniem”, położona Głuszyca ul. Grunwaldzka 44,
  - pałac fabrykanta, położony Głuszyca ul. Grunwaldzka 21,
  - pałac, obecnie dom mieszkalny, położony Głuszyca, ul. Grunwaldzka 41,
  - dom mieszkalny przy ul. Świerkowej 10,
  - tkalnia mechaniczna z XIX w. w Kolcach,
  - pomnik ofiar zbrodni hitlerowskich, cmentarz ofiar faszyzmu (wieś Kolce to miejsce
  - martyrologii, ponieważ tutaj znajdował się obóz pracy więźniów z Gross Rosen
  - i Oświęcimia), cmentarze ewangelickie w Łomnicy i Sierpnicy,
  - dom mieszkalny (dawny numer 66) przy ul. Spółdzielców 2 w Grzmiącej
- Niestety wiele z tych obiektów jest zaniedbanych i wymaga remontu.

Pełen wykaz zabytków znajduje się na stronie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu: <http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>. Głuszyca oferuje turystom atrakcje

o bardzo zróżnicowanym charakterze. W jednej grupie można postawić atrakcje dla osób poszukujących spokojnego wypoczynku, urozmaiconego pobytem w interesujących miejscach; w drugiej atrakcje dla osób poszukujących aktywnych form wypoczynku.

Do pierwszej kategorii niewątpliwie należą:

- udostępnione do zwiedzania Tajemnicze Podziemne Miasto „Osówka”, jeden z kompleksów budowanych pod kryptonimem Riese,
- inne kompleksy i obiekty budowane pod kryptonimem Riese, położone w Masywie Włodarza w Górach Sowich,
- funkcjonująca, XIX-wieczna linia kolejowa Wałbrzych-Kłodzko, (wiadukty, tunele),
- niezwykłe walory krajobrazowe Obniżenia Górnej Bystrzycy,
- grzybne świerkowo-bukowe lasy,
- zalew (zarybiony) w kamieniołomie na Ostoi.
- głuszyckie stawy (zarybione) w dolinie Marcowego Potoku,,
- gęsta sieć szlaków pieszych m.in. szlak sudecki im. Mieczysława Orłowicza przez Jedlińską Kopę, Przełęcz Marcową na Wielką Sowę, czarny Szlak Martyrologii
- bezpośrednie sąsiedztwo z czeską miejscowością Janowiczki oraz z wieżą widokową na Ruprechtickim Szpiczaku,
- poszerzająca się oferta noclegowa gastronomiczna.

Do drugiej kategorii należą:

- trasy rowerowe „Strefa MTB”,
- trasy narciarstwa biegowego na pograniczu z Czechami,
- dobre warunki lotne i lądowisko dla paralotniarzy,
- szlaki i baza do uprawiania turystyki konnej,
- lodospady w starym kamieniołomie na Ostoi w Górach Suchych (wspinaczka lodowa),
- „Cesarskie Skałki” w Masywie Włodarza (wspinaczka skałkowa, bouldering),
- wyciągi narciarskie w Łomnicy.

Nie bez znaczenia jest też duże nagromadzenie atrakcji turystycznych i zabytków w ościennych gminach, w tym po stronie czeskiej.

2.14. Kultura i sport

Na terenie gminy Głuszyca funkcjonuje samorządowa instytucja kultury Centrum Kultury-Miejska Biblioteka Publiczna. Instytucja Centrum Kultury zarządza kompleksem sportowym Orlik, basenem miejskim, wyciągiem narciarskim, obiektem obsługi ruchu turystycznego Łomnicka Chata oraz świetlicami wiejskimi we wsiach Kolce, Sierpnica Grzmiąca i Głuszyca Górna.

W gminie działają:

- Głuszycki Klub Karate Kyokusinkai tezuka Grup
- Miejski Klub Sportowy Włókniarz Głuszyca
- Uczniowski Klub Sportowy Głuszyca

- Uczniowski Klub Sportowy GIM Głuszycy
- Klub Sportowy „Berit”.

3. Badania społeczne i ANALIZA SWOT

3.1. Badania społeczne

W ramach projektu „Partnerstwo Tajemniczy Trójkąt” zostały przeprowadzone badania społeczne. Łącznie zostało przeprowadzonych 100 wywiadów z mieszkańcami Gminy. Badania te miały na celu opracowanie zaleceń do Strategii Rozwoju Gminy i miały charakter konsultacji społecznych. Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- Największa atrakcja Gminy to według badanych Podziemne Miasto „Osówka”
- Ruch turystyczny zwiększa się, a mieszkańcy Gminy zdecydowanie popierają rozwój turystyki, szczególnie turystyki aktywnej oraz agroturystyki
- Na terenie ich Gminy jest wystarczająco dużo instytucji zapewniających dostęp do kultury, badany brakuje przede wszystkim kina
- Większość badanych mieszkańców Gminy była zdania, że na jej terenie jest wystarczająco dużo obiektów sportowych i rekreacyjnych. Badany brakuje przede wszystkim basenu
- Badani postulowali, by zwiększyć promocję działań Gminy oraz zwiększyć darmowy dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- Przedsiębiorczość nie jest najsilniejszą stroną Gminy, choć badani dość chętnie odnoszą się do założenia własnej firmy
- Drogi i wodociągi to infrastruktura, która według badanych wymaga największych inwestycji
- Według badanych rynek pracy Gminy nie jest w najlepszym stanie i wiele osób nie ma pracy
- Bieda, alkoholizm oraz bezrobocie to największe problemy społeczne Gminy.

Niniejsza strategia została przygotowana w oparciu m.in. o analizę SWOT oraz wyniki ankiety przeprowadzonej losowo wśród 100 mieszkańców Głuszycy.

Mieszkańcy gminy postrzegają ją jako niedoinwestowaną. Aż 68% badanych uważa, że na terenie gminy zdecydowanie nie rozwija się przedsiębiorczość, aczkolwiek powstające firmy działają w dłuższym okresie czasu. Firmy działające na terenie gminy nie tworzą w opinii mieszkańców nowych miejsc pracy (78% respondentów), a nieco mniej niż połowa pytanych byłaby skłonna do zaryzykowania i otwarcia własnej działalności. Badani są zdania, że kwestię wysokiego bezrobocia i tworzenia miejsc pracy można rozwiązywać

przede wszystkim przy wsparciu gminy, lokalnych inicjatyw i przedsiębiorczości (58%). Większość badanych potwierdza, że zwiększył się w ostatnich latach ruch turystyczny na terenie gminy (60%), szczególnie w okresie letnim. Osówka wpisuje się doskonale w ich opinię na temat promocji gminy, bo aż 59% respondentów uważa, że promocja gminy powinna bazować na współpracy z innymi gminami. Za bolączkę gminy mieszkańcy uważają infrastrukturę (przede wszystkim drogi) oraz sprawy społeczne. Większość badanych postrzega pozytywnie pomoc gminy dla potrzebujących i uważa, że problemy społeczne należy rozwiązywać poprzez aktywizację społeczeństwa. Gmina jest postrzegana jako bezpieczna. Badania wykonane w ramach projektu w bardzo dużej mierze uzupełniają i potwierdzają fakty wykazane w trakcie analizy SWOT. Gmina dysponuje ogromnym potencjałem, szczególnie w zakresie rozwoju turystyki.

Należy zwrócić uwagę, że badanie społeczne wykazuje duże poparcie mieszkańców dla zmian – rozwój turystyki, samodzielna działalność itd., co należy postrzegać jako pozytywne. Blisko 9 na 10 badanych nie jest zaangażowanych w pomoc osobom potrzebującym. Co ważne, badani w większości uważają, że pomoc zapewniana przez gminę, trafia do najbardziej potrzebujących.

3.2. Założenia metodologiczne analizy SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Stanowi ona zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych wynikających z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Strategia powinna opierać się na mocnych stronach lokalnej społeczności i środowiska, eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. W gminie Głuszycy przy tworzeniu strategicznego programu działania skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju gospodarczego, czy też stanem finansów publicznych, gdyż zagadnienia te w ograniczonym stopniu mogą być przedmiotem lokalnej polityki samorządu.

Analizie poddano sześć najważniejszych obszarów życia społeczno-gospodarczego – są to: turystyka, sport, kultura, infrastruktura techniczna, sprawy społeczne i przedsiębiorczość. W kolejnych punktach przedstawiono syntetyczne wyniki przeprowadzonej analizy aktualnego stanu gminy Głuszycy w wyżej wymienionych obszarach.

3.3. Analiza poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego

3.3.1. Analiza SWOT w obszarze TURYSTYKA

MOCNE STRONY/SZANSE	SŁABE STRONY/ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Walory krajobrazowe • Różnorodność atrakcji turystycznych i możliwości rozwoju wielu form turystyki • Atrakcyjne położenie geograficzne • Punkty widokowe • Dobre warunki śniegowe i terenowe • Zabytki sakralne • Ruiny zamku Rogowiec • Tajemnicze Podziemne Miasto Osówka • Atrakcyjne pogranicze • Ciekawa i urozmaicona zabudowa miejska i przemysłowa z końca XIX- wieku • Ciekawa kultura regionu (wielokulturowość) • Możliwość uprawiania aktywnej turystyki • Atrakcyjna trasa kolejowa • Sąsiedztwo atrakcyjnych turystycznie gmin (Jedlina Zdrój, Walim) • Produkt lokalny – strefa MTB • Wykorzystanie kamieniołomu GG • Edukacja turystyczna rozumiana jako powiększanie wiedzy o regionie • wykorzystanie budynków publicznych (szkoły, kluby kultury, hale sportowe, basen) w turystyce i sporcie szkolnym (młodzieżowym) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona baza noclegowa dla dużych grup • Ograniczony poziom zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych • Nieprofesjonalne centrum informacji turystycznej • Zaniedbana zabudowa architektoniczna – nieatrakcyjna dla turystów • Ograniczona możliwość zwiedzania obiektów sakralnych • Niewykorzystanie potencjału pogranicza • Niewystarczające wykorzystanie warunków dla uprawiania turystyki aktywnej • Słaba promocja gminy • Niewystarczająca oferta dla rodzin z dziećmi • Niewystarczające dostosowanie obiektów turystyczno-rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych • Niezagospodarowane ścieżki spacerowe, punkty widokowe i miejsca odpoczynku • Niedostateczne oznakowanie obiektów turystycznych i szlaków • Niewystarczające wykorzystanie współpracy z gminami ościennymi w celach promocyjnych i rozwojowych, szczególnie w dziedzinie turystyki • Ograniczona oferta gastronomiczna • Duża liczba decydentów i gospodarzy z którymi trzeba uzgadniać wszelkiego rodzaju działania i formalności

3.3.2. Analiza SWOT w obszarze SPORT

MOCNE STRONY/ SZANSE	SŁABE STRONY/ ZAGROŻENIA
----------------------	--------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Dobre warunki śniegowe, dobre warunki dla parolotniarzy, istniejące i dobrej jakości drogi leśne i polne – na potrzeby rekreacji, sportu i turystyki • Trasy MTB, budowa profesjonalnych singltracków, downhill • Posiadanie potencjalnych trenerów dla grup sportowych (stworzenie profesjonalnych warunków do uprawiania sportów z włączeniem w to kadry trenerskiej, szczególnie w odniesieniu do klubów dziecięcych i młodzieżowych) • Możliwość wytyczenia szlaków narciarstwa biegowego, nordic walking oraz szlaków do jazdy konnej, ośrodka parolotniarstwa, dobrej jakości, atrakcyjnej narciarskiej trasy zjazdowej • Orlik, wyciąg narciarski, hala sportowa • Aktywność sportowa jako wypełnienie wolnego czasu dzieci i młodzieży i propagowanie zdrowego stylu życia oraz walorów gminy • Popularyzacja dyscyplin sportowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała ilość klubów sportowych zrzeszająca osoby uprawiające różnorodne dyscypliny sportowe • Ograniczona, niewystarczająca promocja zorganizowanych grup sportowych • Niewystarczająca oferta dla osób niepełnosprawnych • Niewystarczające wykorzystanie obiektów sportowych • Niewystarczająca świadomość społeczna co do znaczenia sportu dla zdrowia • Wyeksploatowana, przestarzała i mało atrakcyjna infrastruktura narciarska • Zaniedbane i nierozbudowywane trasy MTB • Zbyt mała ilość zajęć sportowych pozalekcyjnych dla dzieci • Brak wypożyczalni sprzętu sportowego • Zbyt mała ilość imprez sportowo - rekreacyjnych • Przestarzała i wyeksploatowana infrastruktura basenów pływackich • Możliwość korzystania z basenów jedynie w okresie letnim (basen odkryty) • Niewystarczające wykorzystanie warunków do uprawiania narciarstwa biegowego, nordic walking, biegów, parolotniarstwa oraz innych dyscyplin sportowych • Niewystarczająca promocja możliwości uprawiania różnych dyscyplin sportowych wśród mieszkańców i turystów • Niewystarczająca promocja osiągnięć sportowych mieszkańców • Brak instytucji koordynującej działalność sportową
--	--

3.3.3. Analiza SWOT w obszarze KULTURA

MOCNE STRONY/SZANSE	SŁABE STRONY/ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Bogata, wielonarodowościowa historia • Potencjał i aktywność środowisk twórczych - Zasób twórców lokalnych, przedstawicieli wolnych zawodów • Ruiny Zamku Rogowiec • Atrakcyjne pogranicze • Reorganizacja Centrum Kultury i ośrodków z nim związanych • Organizacja i kontynuacja popularnych imprez cyklicznych (np. „Czeskie Jidlo”, „Z gitarą na stołu”) • Istnienie ośrodka kultury • Możliwość rozwoju Osówki jako ośrodka historycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna infrastruktura w sferze kultury • Brak wsparcia dla lokalnych twórców i artystów • Ograniczona oferta imprez cyklicznych • Słaba oferta kulturalna dla mieszkańców i turystów • Brak świadomości konieczności utrwalenia historii losów osób tej ziemi • Niewykorzystanie współpracy z miastem partnerskim • Brak możliwości rozwoju zainteresowań (np. kółka plastyczne, zajęcia taneczne, itp.) • Brak spotkań z ciekawymi osobami • Zła organizacja i niedofinansowanie zasobów kulturalnych/ ośrodków kulturalnych i sportowych gminy

3.3.4. Analiza SWOT w obszarze INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA

MOCNE STRONY / SZANSE	SŁABE STRONY/ ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące trasy MTB • Szerokopasmowy internet • Szansa na rozwój Wyciągu narciarskiego • Funkcjonująca linia kolejowa • Istnienie obiektu Osówka • Dobre usytuowanie Centrum Kultury • Nowoczesna hala sportowa, kompleks boisk Orlik, basen • Szkoła Ponadgimnazjalna na terenie gminy • Stacja benzynowa, banki, ban- 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak efektywnej jednostki zajmującej się pozyskiwaniem środków z programów unijnych • Wyeksploatowana sieć wodociągowa • Niewykorzystanie stoku narciarskiego • Niedostateczna sieć kanalizacyjna (wioski) • Zły stan techniczny substancji mieszkaniowej • Brak powszechnej gazyfikacji • Zły stan nawierzchni dróg • Mała ilość miejsc do odpoczynku i rekreacji w centrum miasta

<p>komat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istniejące i dobrej jakości drogi leśne • Istniejące obiekty gastronomiczne i baza noclegowa • Ochotnicza Straż Pożarna • Dojazd do zalewu w kamieniołomie (Kamyki) • Łowiska, stawy, potoki • Miejsca do organizacji imprez plenerowych • Zagadkobus w okresie letnim • Wykorzystanie energii odnawialnej (biomasa, geotermia, solary) • Stworzenie profesjonalnej strony internetowej gminy i umieszczanie informacji (np. dotyczących organizacji wszelkiego rodzaju imprez) KALENDARIUM • Duże zasoby wody pitnej • Wykorzystanie możliwości segregowanie odpadów komunalnych • Dobre warunki do produkcji żywności ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabudowa miejska w formie ulicówki – brak centrum (ryнку, deptaków itp.) • Niedogodne usytuowanie Urzędu Miasta, brak parkingu i dostępu dla niepełnosprawnych • Brak obwodnicy miasta – duże natężenie ruchu – (przede wszystkim samochody ciężarowe) • Brak podjazdów dla wózków inwalidzkich (chodniki, wysokie krawężniki) • Brak wieży widokowej na Jeleńcu Wielkim/ Rogowiec • Niewystarczająca ilość obiektów noclegowych dla dużych, zorganizowanych grup • Niewystarczające wykorzystanie internetu jako nośnika informacji i promocji • Brak miejskiej sieci informacyjnej • Brak spójności w wykorzystaniu infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej (punkty widokowe, miejsca odpoczynku, trasy) • Niejednorodne oznakowanie obiektów turystycznych i dojazdu do nich • niewystarczające zabezpieczenia przeciwpowodziowe • Brak obiektów małej architektury wykorzystujących np. walory rzeki Bystrzycy • Niewystarczające i nie energooszczędne oświetlenie gminy • Niewyeksponowanie elementów architektury za pomocą oświetlenia • Mało atrakcyjna oferta uzbrojonych działek pod zabudowę jednorodzinną i rekreacyjną • Mała ilość inwestycji proekologicznych • Ograniczona oferta usług medycznych • Brak planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów wiejskich
--	---

3.3.5. Analiza SWOT w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE

MOCNE STRONY/ SZANSE	• SŁABE STRONY/ ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zawiązywanie organizacji pozarządowych • Wzrost świadomości lokalnej (potencjał ludzki) • Edukacja społeczna (zdrowy styl życia, aktywizacja, świadomość lokalna) • Wzrastająca ilość osób wykształconych • Możliwość kreowania nowych kierunków kształcenia- szkoła ponadgimnazjalna (kierunki zawodowo-rzemieślnicze) • Osiedlanie się ludności napływowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Migracja młodzieży związana z edukacją i poszukiwaniem pracy; • Zubożenie społeczeństwa; • Nierówność dostępu do infrastruktury i informacji osób niepełnosprawnych; • Wysoka stopa bezrobocia • Niewystarczające subsydia i dotacje na działania z zakresu oświaty i kultury; • Problemy uzależnień i niewielka oferta pomocowa • Bierna postawa życiowa wśród części mieszkańców • Niewielka wiedza o walorach gminy i regionu • Brak dużych przedsiębiorstw-niewystarczająca ilość miejsc pracy • Mała aktywność sołectw • Duża ilość osób korzystających z pomocy OPS i organizacji pozarządowych • Mała ilość działań podejmowanych na zasadzie wolontariatu • Brak budownictwa socjalnego • Brak ofert pracy dla młodych i wykształconych

3.3.6. Analiza SWOT w obszarze PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

MOCNE STRONY/SZANSE	SŁABE STRONY/ ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Duża ilość osób chętnych do podjęcia pracy • Innowacyjność • Brak konkurencji szansą dla nowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Ubogie społeczeństwo • Ograniczona liczba osób ze znajomością języków obcych • Brak wsparcia ze strony gminy w

<p>inicjatyw, nowatorskich pomysłów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tereny umożliwiające prowadzenie działalności turystyczno-usługowej • Stworzenie i wypromowanie produktu regionalnego szansą na rozwój małej przedsiębiorczości • Istniejący zespół szkół zawodowych umożliwiający specjalizację mieszkańców w kierunkach rzemieślniczych lub innych zgonie z aktualnymi potrzebami rynku pracy • Istnienie na terenie gminy przedsiębiorstw, które odnoszą sukcesy • Projekty unijne • Plan zagospodarowania przestrzennego miasta Głuszycy • Zagospodarowanie wolnych terenów i obiektów przemysłowych • Dostępność usług finansowych 	<p>stosunku do firm rozpoczynających działalność (brak inkubatora przedsiębiorczości, ulgi podatkowe)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak informacji o lokalnych usługodawcach • Brak wykwalifikowanej kadry pracowniczej • Brak informacji o możliwości skorzystania z dotacji • Mała liczba osób spełniających wymagania rynku pracy • Niewystarczające wsparcie dla osób poszukujących pracy • Brak Klubu Pracy • Brak „Jednego Okienka” • Niewystarczająca realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniu zawodowemu • Brak uzbrojonych działek pod działalność • Brak planu rozwoju gospodarczego
--	--

4. MISJA I CELE STRATEGICZNE GMINY GŁUSZYCA

4.1. Hierarchiczny układ Strategii

Metoda przyjęta do opracowania Strategii gwarantuje utrzymanie jasnej struktury dokumentu. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest misja rozwoju gminy, która określa kierunki rozwoju gminy w perspektywie następnych kilku lat i priorytety działań samorządu w kontekście zapewnienia pożądanego przez mieszkańców stanu. Sformułowanie misji polega na przyjęciu zwartej sentencji, która najlepiej ujmuje główne kierunki działań samorządu, jednocześnie wskazując priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego, będąc wynikiem konsensusu wśród mieszkańców.

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach przypominając piramidę, której wierzchołek stanowi Wizja a następnie Misja, będąca syntetycznym opisem sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy. Następnym po misji poziomem planowania są cele

strategiczne. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału Strategii, grupując poszczególne szczegółowe rozwiązania w każdym z obszarów planowania. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji. Cele operacyjne konkretyzują grupy zadań zawartych w opisie celów strategicznych, wskazując na powiązane ze sobą zagadnienia wymagające podjęcia szczegółowych działań.

4.2. Wizja i misja gminy Głuszyca

Wizja gminy Głuszyca, sformułowana w oparciu o przeprowadzoną analizę strategiczną oraz uzgodnione kluczowe problemy gminy, przedstawia się następująco:

Wizja

Głuszyca znanym miejscem turystyki aktywnej, odkrywania tajemnic historii i rozwoju społeczno-gospodarczego

W oparciu o przyjętą wizję gminy Głuszyca, została sformułowana misja gminy o następującym brzmieniu:

Misja

Uzyskanie ożywienia i zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy w oparciu o rozwój turystyki, rekreacji, promocję zdrowego stylu życia, ekologię z wykorzystaniem walorów turystycznych, przyrodniczych, historycznych, kulturowych, społecznych oraz przedsiębiorczości.

Rozwój gminy ma więc nastąpić między innymi w oparciu o ożywienie gospodarcze (przy poszanowaniu środowiska naturalnego i wykorzystaniu turystyki i rekreacji), co zapewni ciągły wzrost potencjału ekonomicznego w przyszłych latach. Jednocześnie poszerzone zostanie spektrum usług oferowanych mieszkańcom i turystom.

4.3. Cele strategiczne i szczegółowe Gminy Głuszyca

Dokładne określenie celów pozwoli na odpowiednią koordynację działań przez osoby i instytucje, które będą miały wpływ na realizację Strategii, wytyczającej długofalowe kierunki zrównoważonego rozwoju gminy. Strategia Gminy na lata 2012 - 2020 jest dokumentem kierunkowym, stanowiącym podstawę do podejmowania skoordynowanych działań przez władze samorządowe oraz podmioty sektora prywatnego, organizacje pozarzą-

dowe, mieszkańców gminy, a także jest dokumentem stanowiącym załącznik w procesie starania się o środki zewnętrzne z Unii Europejskiej we wskazanych latach.

W rezultacie przeprowadzonych analiz strategicznych z szerokim udziałem mieszkańców gminy, pracowników urzędu Gminy i jednostek podległych, radnych, szefów instytucji i przedsiębiorstw, właścicieli gospodarstw agroturystycznych sformułowano sześć strategicznych celów rozwoju Gminy Głuszycy. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych gminy (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych brakach i problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju gminy. Ich realizacja w perspektywie 8-letniej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji.

4.3.1. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze TURYSTYKA

- **Cel strategiczny**

Promocja i rozwój turystyki na terenie gminy

- **Cele szczegółowe**

1. Podjęcie działań zmierzających do osiągnięcia statusu najlepszej strefy MTB w Polsce
2. Wspieranie przedsiębiorczości w sferze turystyki
3. Rozwój turystyki aktywnej (trasy rowerowe, nordic walking, narciarstwo biegowe, trasy spacerowe) oraz geocaching, gry miejsko-historyczne.
4. Podjęcie i realizacja działań szeroko rozumianej promocji gminy i jej walorów
5. Wykorzystanie przygranicznego położenia gminy, również w zakresie tras rowerowych oraz popularyzacji uprawiania sportów, włączając w to wzajemną promocję atrakcji turystycznych oraz różnego rodzaju imprez
6. Stworzenie i rozwój oferty turystyczno - rekreacyjnej w tym dla: rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych
7. Budowanie świadomości i zacieśnianie współpracy między decydentami, osobami fizycznymi, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami itp. mające na celu realizację i lepszą koordynację wspólnych przedsięwzięć służących m.in. realizacji strategii gminy w tym również w odniesieniu do turystyki
8. Współpraca z gminami ościennymi w celach promocyjnych i rozwojowych, szczególnie w dziedzinie turystyki

9. Pozyskanie środków oraz wspieranie wszelkiej działalności zmierzającej do upiększenia, rewitalizacji miasta, renowacji zabytków itp.
10. Stworzenie profesjonalnego Centrum Informacji Turystycznej promującego w szerokim zakresie atrakcje turystyczne, sportowe, kulturalne gminy, posiadające informacje o bazie turystycznej, gastronomicznej, usługowej działającego według najnowszych standardów (obsługa w językach obcych, wykorzystanie nośników elektronicznych itp.)
11. Wyeksponowanie zabytków i historii gminy; podjęcie współpracy z instytucjami kościelnymi i innymi organizacjami w celu realizacji strategii (m.in. zabytki sakralne oraz XIX wieczna zabudowa miejsko-przemysłowa, zamek Rogowiec)
12. Rozwój turystyki historycznej – miejsca martyrologii i tajemnice drugiej wojny światowej (zwiększenie i ukierunkowanie roli Podziemnego Miasta Osówki jako m in. Centrum informacji historycznej)

4.3.2. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze SPORT

- **Cel strategiczny**

Promowanie i wspieranie aktywności sportowej

- **Cele szczegółowe**

1. Rozwój najlepszej strefy MTB w Polsce, a zimą – tras narciarstwa biegowego oraz stworzenie i rozwój warunków do uprawiania innego rodzaju sportów – Nordic walking, Paralotniarstwo, itd.
2. Promowanie i wspieranie wszelkiej aktywności sportowej (dostosowanej również do potrzeb osób niepełnosprawnych), zdrowego trybu życia (sekcje, kluby sportowe, zawody, imprezy, wypożyczalnie sprzętu sportowego itd.)
3. Tworzenie nowych, rozwój i modernizacja istniejących obiektów sportowych lub miejsc uprawiania sportów w celu spełniania potrzeb mieszkańców i turystów oraz w celu dostosowania do obowiązujących współcześnie standardów.

4.3.3. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze KULTURA

- **Cel strategiczny**

Rozszerzenie oferty kulturalnej i edukacyjnej dla mieszkańców i turystów

- **Cele szczegółowe**

1. Stworzenie i realizacja programu edukacyjnego dla mieszkańców, uczniów szkół z terenu gminy z zakresu jej historii, jej walorów przyrodniczo – geograficznych.
2. Wykorzystanie wiedzy i doświadczeń osób starszych, w celu utrwalenia historii regionu i ich historii osobistych.
3. Wspieranie przedsiębiorczości i aktywności w sferze kultury (organizacja imprez, spotkań, zajęć, pokazów i innych wydarzeń kulturalnych).
4. Promowanie twórczości lokalnych rzemieślników i artystów (np. poprzez organizowanie cyklicznych wystaw, stałych ekspozycji itp.)
5. Organizacja warsztatów i kół zainteresowań dla mieszkańców w ramach działalności instytucji kulturalnych.
6. Promocja i wykorzystanie wielokulturowości mieszkańców oraz terenów i historii pogranicza. Współpraca z ośrodkami czeskimi i niemieckimi oraz innymi.
7. Wykorzystanie ruin Zamku Rogowiec w celu organizowania wydarzeń kulturalnych, np. turniejów rycerskich, pikników rodzinnych.
8. Przygotowanie materiałów informacyjnych dotyczących historii i architektury gminy.
9. Rozwój Osówki jako centrum edukacji historycznej (wizualizacje, projekcje filmów, spotkania z historykami, wystawy, itp.).
10. Reorganizacja i modernizacja Centrum Kultury, placówek kulturalnych i sportowych gminy w celu efektywnego wykorzystania zasobów (Łomnicka Chata, basen, wyciąg narciarski, biblioteka, Orlik, Osówka, świetlice wiejskie i in.).
11. Organizacja i kontynuacja imprez cyklicznych (np. „Czeskie Jidlo”, „Z gitarą na stoku”).
12. Pozyskanie środków pomocowych do realizacji działań kulturalno – sportowych.

4.3.4. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA

- **Cel strategiczny**

Dostosowanie infrastruktury technicznej i społecznej do potrzeb mieszkańców i turystów

- **Cele szczegółowe**

1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych
2. Stworzenie nowych i zagospodarowanie istniejących punktów widokowych
3. Rozwój tras MTB (m in. połączenie z sąsiednimi gminami)
4. Wyznaczenie, spójne oznakowanie i promocja tras narciarstwa biegowego, Nordic Walking, tras spacerowych i szlaków konnych itp.
5. Spójne i jednorodne oznakowanie atrakcji turystycznych i dojazdu do nich
6. Stworzenie i zagospodarowanie miejsc odpoczynku (ławeczki, wiaty, śmietniki), tablice informacyjne itp.
7. Poprawa stanu oświetlenia z uwzględnieniem możliwości doświetlenia obiektów architektonicznych i in.
8. Promocja działań na stronie internetowej (mapy, zapowiedzi imprez, wydarzeń, zawodów itd.)
9. Ścieżki rowerowe – utworzenie tras rowerowych umożliwiających przejazd rowerem przez miasto i gminę (komunikacja rowerowa na terenie gminy)
10. Rozwój aktywnego i profesjonalnego Centrum Informacji Turystycznej
11. Modernizacja placówek/obiektów umożliwiających działania kulturalne, oświatowe i sportowe
12. Stworzenie miejsc rekreacji dla rodzin z dziećmi
13. Regulacja rzek i cieków wodnych w gminie
14. Rozbudowa infrastruktury wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej
15. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
16. Stworzenie deptaka – centralnego miejsca wypoczynku i rekreacji w mieście

17. Przygotowanie atrakcyjnej oferty uzbrojonych działek
18. Stworzenie sieci Rowerobusów z gminami ościennymi i/lub włączenie się w istniejącą sieć czeską Cyklobusów
19. Budowanie świadomości i zacieśnianie współpracy między decydentami, osobami fizycznymi, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami itp. mające na celu realizację i lepszą koordynację wspólnych przedsięwzięć służących m.in. realizacji strategii gminy w tym również w odniesieniu do infrastruktury (m.in. stan dróg)
20. Realizacja, wspieranie i propagowanie inwestycji proekologicznych
21. Realizacja inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa mieszkańców
22. Budowa obwodnicy miasta.

4.3.5. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE

- **Cel strategiczny**

Aktywacja społeczeństwa mająca na celu rozwiązywanie problemów społecznych (zmiana postawy biernej na aktywną)

- **Cele szczegółowe**

1. Wspomaganie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia mieszkańców, aktywnej turystyki i sportu
2. Promowanie i wspieranie lokalnych klubów sportowych i innych stowarzyszeń
3. Edukacja proekologiczna
4. Wspieranie rozwoju tożsamości i aktywności lokalnej
5. Rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców
6. Wzrost jakości i innowacyjności kształcenia (np. stworzenie kierunków szkolnictwa zawodowego związanych z usługami rzemieślniczymi)
7. Tworzenie, organizowanie i wspieranie działań wolontariatu
8. Realizacja programów przeciwdziałających uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu
9. Działania na rzecz uatrakcyjnienia Głuszycy, jako miejsca zamieszkania w celu ograniczenia emigracji oraz w celu zachęcenia do osiedlania się na terenie gminy

4.3.6. Cele strategiczne i szczegółowe w obszarze PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- **Cel strategiczny**

Wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności w oparciu o lokalny potencjał

- **Cele szczegółowe**

1. Pozyskanie inwestorów zewnętrznych
2. Reforma sieci placówek oświatowych - stworzenie zawodowych (rzemieślniczych) kierunków kształcenia
3. Ułatwienia/programy dla inwestycji proekologicznych (energia odnawialna)
4. Inkubator przedsiębiorczości
5. Ulgi podatkowe (również dla działalności turystycznej niepowiązanej z rolnictwem)
6. Stworzenie bazy informacji o usługach (fachowcach)
7. Wdrażanie programów przeciwdziałających wykluczeniu zawodowemu
8. Pogłębienie współpracy PUP z Urzędem Gminy, OPS i przedsiębiorcami w zakresie pozyskiwania środków i tworzenia miejsc pracy
9. Opracowanie programu rozwoju gospodarczego, w tym określenie programu gospodarczego dla turystyki.
10. Wykorzystanie zasobów wodnych do rozwoju gospodarczego i turystycznego.

5. Wdrażanie i monitorowanie Strategii

Cele wymienione w poprzednich rozdziałach Gmina Głuszycy będzie starała się realizować we własnym zakresie, lecz ma świadomość, że większości z nich nie jest w stanie osiągnąć sama. Tak duża ilość zadań i projektów zmusi gminę do skorzystania z pomocy funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Do wdrażania Strategii zaangażowani są partnerzy społeczni, w celu zapewnienia szerokiego udziału zainteresowanych instytucji i organizacji w rozwoju gminy. Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii jest przygotowanie konkretnych projektów inwestycyjnych, zawierających: sposoby realizacji założonych celów,

wdrażania działań, kryteriów oceny projektów rozwojowych, wskaźników monitoringu, partnerów, harmonogramów prac, planów finansowych i źródeł finansowania.

Równocześnie do tego dokumentu powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych przez społeczność lokalną potrzeb. Zarządzanie zmianą to sztuka polegająca na dostosowaniu tempa zmian i sposobu ich wprowadzania do zmieniających się dynamicznie warunków. Kształtowanie procesów zmian w taki sposób, aby przynosiły one oczekiwane korzyści dla gminy, to duże wyzwanie. Zmierząc do wyznaczonej w Strategii przyszłości niezbędne jest cykliczne sprawdzanie postępu. Tylko w drodze monitorowania i raportowania zmian, jakie są uzyskiwane dzięki realizacji kolejnych programów rozwojowych możliwe jest zweryfikowanie postępu prac przy realizacji celu strategicznego. Czynności te umożliwiają dokonywanie weryfikacji i modyfikacji przygotowywanych kolejnych programów tak, aby były bardziej dostosowane do potrzeb, a co za tym idzie uzyskane zostały lepsze ich efekty końcowe.

W ramach pracy Urzędu Gminy należy wyznaczyć osobę odpowiedzialną za realizację całości Strategii Rozwoju, która w zakresie swoich obowiązków służbowych będzie miała wskazane koordynowanie prac oraz:

- sporządzenie raz w roku sprawozdania z realizacji Strategii i umieszczanie na stronie internetowej Urzędu Gminy
- wypracowanie i doskonalenie monitoringu sytuacji w gminie i potrzeb mieszkańców oraz bieżącej reakcji na jej negatywne zmiany
- opracowanie krótkiej ankiety przedkładanej osobom rejestrującym działalność gospodarczą z pytaniami min. dotyczącymi ogólnego okresu prowadzenia działalności i przyczyn rejestrowania się na terenie gminy oraz raportowanie jej wyników w ramach corocznego sprawozdania z realizacji Strategii
- przynajmniej raz w okresie kadencji badania w całej gminie dotyczące jakości życia, potrzeb i oceny zmian na terenie gminy, a także jakości prac urzędu i władz samorządowych

Charakter powyższych zadań wskazuje, że wyznaczona osoba musi być urzędnikiem przynajmniej na stanowisku kierowniczym, najlepiej odpowiadająca za swoje działania bezpośrednio przed burmistrzem gminy.

Każde sprawozdanie z realizacji Strategii winno być sporządzone w oparciu o takie same lub łatwo porównywalne ze sobą wskaźniki. Poniżej zawarto listę zalecanych wskaźników:

- przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
- saldo migracji na 1000 mieszkańców
- dochód w gospodarstwach domowych ogółem i w przeliczeniu na 1 osobę
- odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencjalnego i socjalnego

- udział bezrobotnych w liczbie osób czynnych zawodowo
- udział kobiet bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych
- udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych
- udział osób bezrobotnych w wieku 50+ w liczbie osób bezrobotnych
- liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1000 mieszkańców w wieku 25+

Załącznik

Wspólne elementy Strategii opracowane dla gmin Partnerstwa Tajemniczy Trójkąt

W ramach projektu „Partnerstwo Tajemniczy Trójkąt” realizowanego przez Fundację Edukacji Europejskiej w trakcie spotkań przedstawicieli gmin Głuszyca, Jedlina Zdrój i Walim wypracowane zostały wspólne elementy Strategii Partnerstwa.

SPRAWY SPOŁECZNE:

1. Utworzenie straży gminnej wspólnej dla PTT.
2. Utworzenie domu opieki dziennej dla osób starszych (samotnych), niepełnosprawnych,
w tym zorganizowanie grupy wolontariuszy.
3. Opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałających patologiom społecznym, biedzie, bezradności, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
4. Opracowywanie profilu zdrowia społeczności gmin PTT.
5. Opracowywanie programów prozdrowotnych gmin PTT.
6. Opracowywanie i realizacja inicjatyw dla aktywizacji społeczności PTT.
7. Edukacja proekologiczna społeczności PTT.
8. Wspieranie rozwoju tożsamości i aktywności PTT.
9. Zachęcanie do powstawania grup lokalnych i inicjowanie współpracy między nimi.

KULTURA:

1. Opracowanie wspólnego kalendarza imprez PTT.
2. Stworzenie informatora kulturalnego PTT.
3. Przygotowywanie wydarzeń kulturalnych PTT.
4. Wspieranie inicjatyw powstawania grup o charakterze kulturalno-artystycznym.
5. Stworzenie trasy lokalnych twórców.

6. Przygotowanie edukacyjnych tras tematycznych związanych z historią II wojny światowej, zabytkami sakralnymi i innymi, dziejami regionu na przestrzeni wieków, wielokulturowości regionu.
7. Opracowanie publikacji na temat historii, tradycji, legend PTT.
8. Wizualizacja wydarzeń kulturalnych znakiem PTT.
9. Przygotowanie filmu promującego PTT.
10. Stworzenie warunków umożliwiających rozwijanie pasji artystycznych przez różne grupy wiekowe.
11. Propagowanie i wspieranie programów edukacyjnych w zakresie odbioru, tworzenia kultury w PTT.
12. Wspieranie powstawania warsztatów rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej.

INFRASTRUKTURA:

1. Rozwój infrastruktury kolejowej w ramach obszaru PTT
2. Wspólne działania na rzecz rozwoju infrastruktury drogowej
3. Budowa małej infrastruktury i sieci tras turystycznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych
4. Działania na rzecz rozwoju lokalnego transportu publicznego
5. Wspieranie i propagowanie inwestycji proekologicznych

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ:

1. Stworzenie wspólnej platformy współpracy z przedsiębiorcami gmin PTT
2. Utworzenie wspólnej bazy usług i przedsiębiorców na terenie gmin PTT

TURYSTYKA I SPORT

1. Identyfikacja obecnych i potencjalnych segmentów rynku turystycznego na terenie gmin PTT
2. Sporządzenie bazy danych zawierających ofertę turystyczną i sportową (baza, noclegi, gastronomia, itp.) z terenu gmin PTT

3. **Zdefiniowanie punktów stycznych z zakresu turystyki i sportu takich jak: strefa MTB, turystyczne trasy rowerowe, szlaki turystyki konnej, szlaki narciarstwa biegowego, spacerowe, szlaki górskie i wspinaczkowe, szlaki turystyki historycznej wraz z zabytkami, szlak Riese**
4. Stworzenie profesjonalnego punktu informacji turystycznej dla gmin PTT
5. Stworzenie portalu internetowego z informacją turystyczną oraz kalendarzem imprez i wydarzeń odbywających się na terenie gmin PTT
6. Ujednolicenie oznaczeń (wizualizacja) na terenie gmin PTT
7. Organizowanie wspólnych imprez turystycznych i sportowych przez gminy PTT
8. Szerokie działania z zakresu promocji gmin PTT na zewnątrz oraz w każdym obiekcie turystycznym na terenie gmin PTT

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Głuszycy
Grzegorz Pieroń